

POROČILO O IZVAJANJU PROGRAMA ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJA INVALIDOV V MESTNI OBČINI VELENJE ZA LETO 2015

Mestna občina Velenje (v nadaljevanju MOV) upravičuje naziv »občina po meri invalidov« že dvanajst let. Naših prizadevanj za kakovostno življenje invalidov ne pozna le lokalno okolje, temveč smo poznani tudi širše. Na zaključni konferenci projekta Zmoremo – Spodbujanje enakosti in preprečevanja diskriminacije invalidov, ki jo je novembra na Brdu pri Kranju organiziralo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, je bila MOV izpostavljena kot primer dobre prakse.

V preteklem letu smo izvedli številne aktivnosti, ki so opisane v nadaljevanju. Med drugim smo pripravili tretjo slovensko konferenco Skupnost po meri invalidov, ki je bila namenjena slepim in slabovidnim. V petih velenjskih osnovnih šolah smo izvedli natečaj »Velenje po meri invalidov«. Ves čas smo sledili ukrepom iz Programa za izboljšanje življenja invalidov v MOV za obdobje 2014-2017.

V spodnjih poglavjih so zajete aktivnosti MOV ter društev in zavodov, ki so se odločili predstaviti dejavnosti v poročilu za leto 2015.

1. OSVEŠČANJE, SVETOVANJE IN INFORMIRANJE

Konferenca Skupnost po meri invalidov, ki smo jo aprila skupaj z Inštitutom Integra pripravili tretje leto, je bila tokrat posvečena slepim in slabovidnim. Predavanja so bila podprta s praktičnim delom. Ogledali smo si zbirko za slepe na Velenjskem gradu, obiskali Zaposlitveni center GEA ter pripravili dve delavnici izkustvenega doživetja slepote.

Pokroviteljica konference je bila varuhinja človekovih pravic Republike Slovenije Vlasta Nussdorfer. Katjuša Koprivnikar iz Zavoda za slepo in slabovidno mladino Ljubljana je govorila o vključevanju slepih in slabovidnih v okolje. Mag. Cveto Uršič z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je predstavil tehnične pripomočke za slepe, dr. Andreja Zapušek Černe nam je približala dostopnost informacij za slepe in slabovidne, turistična vodnica Tina Hudnik je govorila o senzorno oviranih osebah v turizmu. Referat na temo Knjižnica slepih in slabovidnih je predstavila Sanja Grobovšek iz Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, Mateja Manadalys iz Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje pa je povedala, kakšne motnje lahko nastajajo pri branju in pisanju. Praktične vidike prostovoljstva v skupnosti so predstavili predsednik Društva

Invalid Konovo Ladislav Bračič, predstavnik Udarnika Mladinski center Velenje Andrej in Viki Vertačnik, ki je predstavil projekt Bontonček.

Med konferenco smo pri Vili Bianca odprli **Črni bar**, kjer so se gostje v popolni temi posladkali s piškoti in spili skodelico kave. Posebnost Črnega bara je ta, da se lahko vsakdo vživi v vlogo slepih in tako spremeni svoj pogled na zaznavanje sveta. V Muzeju Velenje na Velenjskem gradu smo si ogledali zbirko, prilagojene slepim in slabovidnim. Po ogledu smo bili deležni sprejema in pogostitve v Zaposlitvenem centru GEA v hotelu Razgoršek. Poskusili smo dobrote, ki so jih za udeležence konference pripravili invalidi, zaposleni v zaposlitvenem centru. Sledil je senzorični sprehod po mestu, ko smo spoznavali Velenje s pomočjo čutil: prek vida, vonja, sluha in okusa.

Aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projekta »Občina po meri invalidov« in prenova Vile Bianca so bili izbrani kot primeri dobre prakse s strani Urbanističnega inštituta Republike Slovenije. Predstavili smo jih **na zaključni konferenci projekta ZMOREMO**. Osnovni namen projekta je prispevati k večjemu spoštovanju človekovih pravic in dostojanstva invalidov. Projekt je s pomočjo evropskih sredstev organiziralo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z Urbanističnim inštitutom Republike Slovenije, Društvom študentov invalidov Slovenije in Združenjem izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji. Zaključno konferenco, s katero obeležujemo tudi 3. december, mednarodni dan invalidov, je otvorila ministrica dr. Anja Kopač Mrak.

Med aktivnostmi, ki jih izvajamo v MOV smo izpostavili:

- Tolmačenje občinskih proslav v slovenski znakovni jezik
- slušne (indukcijske) zanke v petih dvoranah
- izdaja Vodnika za invalide
- brezplačni prevoz z Lokalcem – 2 avtobusa imata rampo za invalidske vozičke
- električno vozilo za gibalno ovirane na pokopališču,
- tricikel za invalide, gugalnica za gibalno ovirane otroke, ...

Turistično informacijski center Velenje je predstavil dostopnost Vile Bianca za različne vrste invalidov. Vila Bianca je bila s strani komisije ocenjena in predstavlja nacionalno gledano primer dobre prakse. S parkirnimi prostori za invalide, dvigalom, prilagojenimi sanitarijami, s primernimi oznakami, indukcijsko zanko v Dvorani Bianca, infitelom, lupo, ustreznim informacijskim pultom in osebjem omogočamo vsem obiskovalcem enakovredno spoznavanje vile.

V velenjskih osnovnih šolah smo izvedli pedagoško akcijo oziroma **natečaj »Velenje po meri invalidov«**. Želeli smo izvedeti, kako na svet oseb s posebnimi potrebami gledajo otroci in, kaj bi izboljšali v Velenju, da bo mesto še bolj prilagojeno invalidnim osebam. Natečaj je bil sestavljen iz več kategorij: fotografija, video, literarni prispevek (proza, poezija) in likovni prispevek. Potekal je med septembrom in novembrom 2015.

Na natečaj je prispelo 45 likovnih del, 4 literarni izdelki in en video. Sodelovalo je 5 osnovnih šol (OŠ Livada, OŠ MPT, OŠ Anton Aškerc, OŠ Gorica in OŠ Šalek). Nagradili smo vse sodelujoče, saj so vsi dosegli cilj –razmišljali so o tem, kako bi izboljšali kvaliteto življenja oseb s posebnimi potrebami. Nagrade - kino abonmaje - smo podelili 3. decembra ob mednarodnem dnevu invalidov. 8.a razred iz OŠ Šalek, ki je posnel video, se bo za nagrado letos spomladi odpravil na izlet.

Na **regionalni televiziji VTV Velenje** so v preteklem letu v informativni oddaji VTV magazin objavili 13 prispevkov o invalidih in starejših. V oddajah Dobro jutro so dvajsetkrat govorili o temah, ki so povezane z invalidi. To so: mednarodni dan invalidov, 10. obletnica zveze društev Invalid, Velenje – mesto zdravja, senzorično spoznavanje Velenja ipd. V oddaji Regionalne novice so objavili 26 novic, ki so govorile o življenju oseb s posebnimi potrebami.

Kot vsako leto, smo tudi preteklo leto ob mednarodnem dnevu invalidov, 3. decembra pripravili **županov sprejem** članic in članov invalidskih organizacij in drugih društev, ki delujejo na področju sociale. Tokrat so si udeleženci ogledali plesno-glasbeno predstavo Diaspora.

Integra Inštitut je na pobudo Združenja izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji in v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije in Savinsko-Šaleško gospodarsko zbornico, organiziral predstavitev projekta ZMOREMO delodajalcem v regiji. V predstavitvi je bilo več informativnih referatov, s poudarkom zaposlovanja invalidov in iz njega izhajajočih dobrih praks v skupnosti. Med dobrimi praksami je bil s svojo dejavnostjo predstavljen Zaposlitveni center GEA, ki zaposluje najbolj ranljivo skupino invalidov v zaščitni zaposlitvi.

Za namen informiranja in obveščanja javnosti o dogodku sta bila posneta tudi dva video prispevka, dostopna preko več informacijskih kanalov.

2. STROKOVNO-PODPORNE STORITVE IN PROGRAMI

Center dnevnih aktivnosti za starejše občane je v prvem polletju obiskovala ena oseba s posebnimi potrebami. Ves čas so aktivnosti prilagajali njenim željam, potrebam in sposobnostim. Ostale udeleženske delavnic (v letu 2015 so bile to namreč izključno osebe ženskega spola) pa so večinoma upokojenke z različnimi fizičnimi omejitvami in zdravstvenimi težavami, za katere niso preverjali njihovega formalnega statusa invalidnosti. V času druženja so pripravljali različne družabne igre, kot so igrice spomin, človek ne jezi se, domino, šah, kratkočasnica in podobno. Izvajali so vaje razgibanja in se sprehajali vedno, kadar je vreme to dopuščalo.

Socialno ogroženi invalidi in starejši so bili vključeni v projekt **Viški hrane**, katerega glavni namen je organizirati prevzem in predajo hrane, ki je pred iztekom roka uporabnosti in bi jo drugače trgovci ob koncu dneva dali v uničenje. Vsi sodelujoči v projektu so lani razdelili 18 ton hrane. Krovno projekt koordinira Zveza Lions klubov Slovenije, v Velenju pa prevzem hrane organizirajo prostovoljci Lions kluba, Rotary kluba, Območnega združenja Rdečega križa Velenje ter Strokovnega sveta za socialna vprašanja pri Območni organizaciji Socialnih demokratov Velenje, ki vsak večer viške hrane dostavijo v zbiralnico, kjer jo primerno shranijo do jutra. Zjutraj hrano izmenično prevzamejo prostovoljci Društva upokojencev Velenje, Društva Invalid Konovo, Medobčinskega društva Šaleške doline ter zaposleni v Centru za socialno delo Velenje. Le-ti hrano na osnovi urejenih seznamov razdelijo socialno ogroženim posameznikom in družinam.

Medobčinsko društvo invalidov Šaleške doline je izvajalo številne aktivnosti: invalidom so nudili letovanja, pomagali so jim pri zagotavljanju zagovorništv, usposabljali so jih za aktivno življenje in delo, nudili so jim različne možnosti za ohranjanje zdravja z rehabilitacijskimi programi, vključevali so jih v športne aktivnosti, kot so plavanje, smučanje, šah, pikado, ... Izvajali so ustvarjalne delavnice in imeli strokovna predavanja o zdravju. Nudili so brezplačno kopanje v bazenu Velenje. Ženski pevski zbor Društva upokojencev Velenje in Medobčinskega društva invalidov Šaleške doline je izvajal številne revije in koncerte. V programih so sodelovali invalidi, ki opravljajo svoje življenjske funkcije samostojno in delno samostojno.

Društvo Invalid Konovo izvaja programe, ki zagotavljajo vzdrževanje pristnih medčloveških odnosov, ohranjanje in krepitev zdravja ter socialno vključenost slehernega posameznika:

- usposabljanje invalidov za samostojno življenje
- pomoč invalidu, obiski starejših oseb
- psihosocialna pomoč, osebna asistenca invalidom in humanitarna dejavnost
- ustvarjalne delavnice
- šport in rekreacija
- plavanje in vadba v vodi
- ohranjanje in izboljšanje zdravja invalidov in oseb z invalidnostjo v slovenskih zdraviliščih.

Programi so omogočali članom, da so koristili fizioterapevtske vaje, nordijsko hojo in magnetno terapijo. Obiske na domovih je izvajalo 18 prostovoljcev pri 81 uporabnikih tega programa. Ob novem letu so prostovoljci obiskali še 64 uporabnikov in jim izročili darilni paket. Psihosocialno pomoč in osebno asistenco invalidom je izvajalo 11 prostovoljcev pri 23 uporabnikih. V društvu izvajajo tudi humanitarno dejavnost. Sodelujejo z Banko hrane Sibahe in v projektu »Viški hrane«. Pet prostovoljcev je delilo hrano 43 družinam z 91 člani.

Društvo skrbi tudi za vzgojo in izobraževanje prostovoljcev, za kulturo – v društvu že vrsto let deluje mešani pevski zbor, člani obiskujejo muzeje, gledališče, bralne urice, strokovne ekskurzije, ... Poleg tega skušajo zagotoviti redno športno vadbo za ohranjanje in izboljšanje telesnih funkcij članov

društva. Zelo uspešni so v tekmovalnem delu programa na športnih igrah Zveze društev Invalid Slovenije s pokali v vseh disciplinah. Ob občinskem prazniku MOV so organizirali drugi meddruštveni turnir v pikadu s preko 100 udeleženci.

Krajevna skupnost Konovo nudi Društvu Invalid Konovo v domu krajanov brezplačne prostore za izvajanje programov. V letu 2015 so s pomočjo MOV obnovili fasado doma. Manjka še ureditev okolice, saj želijo omogočiti krajanom, ki imajo gibalne težave, lažji dostop do teh površin. Želijo si, da se to uredi v letu 2016.

Območno združenje Rdečega križa Velenje je v preteklem letu izvajalo naslednje aktivnosti na področju pomoči invalidom:

- predavanja o zdravem načinu življenja, ki jih izvajajo po krajevnih organizacijah (sladkorna bolezen, visok krvni pritisk, bolezni raka, ...)
- meritve krvnega tlaka, krvnega sladkorja, holesterola, trigliceridov
- pomoč invalidom pri urejanju stanovanja in okolice
- pomoč pri dostavi in nakupu življenjskih potrebščin iz trgovin
- spremstvo pri urejanju dokumentacije na sodiščih in upravnih enotah.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje je v preteklem letu izvajalo naslednje programe:

1. Usposabljanje za aktivno življenje in delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih
2. Informativna dejavnost
3. Kultura gluhih
4. Rekreativna in šport

Prvi program pripomore k enakovrednemu in samostojnemu vključevanju v življenje in delo gluhih in naglušnih. Aktivnosti, ki so jih izvedli v okviru tega programa je veliko. Med njimi so udeležba na usposabljanju za varno vožnjo na Vranskem, sodelovanje na mednarodni konferenci v Ljubljani, številna predavanja – o demenci, novostih s področja slušnih aparatov, itd.

V okviru informativne dejavnosti so izdali letno glasilo Glas tišine. Navezovali so stike, se povezovali z različnimi institucijami, izvajali svetovanje in informiranje na terenu, seznanjali javnost o gluhoti, naglušnosti z namenom odkrivanja oseb z okvaro sluha. Program Kultura gluhih je omogočil članom prisotnost na proslavah, kulturnih dogodkih, delavnicah, snemanju filmov, ... Društvo je poznano po dobrih športnih rezultatih na državnih prvenstvih. Udeležujejo se tekmovanj v veleslalomu, badmintonu, odbojki, futsalu, ribolovu, košarki, ...

V **Turistično informacijskem centru Velenje** postopoma razvijajo **dostopni turizem**, ki omogoča ljudem z različnimi omejitvami neodvisno in dostojanstveno uporabo turističnih storitev in produktov. Dostopni turizem zajema gibalno in senzorno ovirane osebe, osebe z intelektualnimi in psihičnimi ovirami, tiste, ki potujejo z otroki v otroških vozičkih, starostnike ter osebe, ki jim je turizem težje dostopen iz drugih zdravstvenih razlogov (diabetes, alergije itd). Njihova redna naloga je informiranje občank in občanov ter turistk in turistov o dostopnosti turističnih znamenitosti v Velenju. V TIC-u Velenje omogočajo uporabo lupe in infitela za slabovidne. Tudi promocijski material in spominke prilagajajo slabovidnim osebam. Med rednimi nalogami je tudi prodaja spominkov, ki jih proizvajajo osebe z različnimi omejitvami Varstveno-delovnega centra SAŠA – enota Ježek Velenje, spominke Inštituta Integra ter invalidskega podjetja HTZ.

Skrb za turista je najpomembnejša storitev v turizmu, zato je pravilna obravnava oseb s posebnimi potrebami nujno potrebna.

V minulem letu so izvedli:

- Na sejmu Turizem in prosti čas so obiskovalce seznanjali s tipnim tlorisom arhitekturnega razvoja Velenjskega gradu ter jim omogočali spoznavanje muzejskih zbirk preko tipnega

vodnika po muzejskih zbirkah. Hkrati so si na sejmu ogledali prvi prilagojeni avtobus za prevoz invalidov v Sloveniji prevoznika Meteor, Cerklje d.o.o.

- V mesecu februarju so izvedli Senzorično spoznavanje Velenja za slepe in slabovidne. Poleg občanov so se vodenja udeležili tudi člani Zveze slepih in slabovidnih iz Celja in mediji. Senzorično vodenje so ponovili tudi v marcu in aprilu za udeležence mednarodnih konferenc, in sicer »SOCILIT« (Integra) in »Skupnosti po meri invalidov« (MOV), v oktobru za tour operaterje v okviru »Natour Alps« in za Center medgeneracijskega učenja Šaleške doline.
- Udeležili so se strokovne ekskurzije v dostopno mesto Salzburg, ki jo je organiziralo Združenje turističnih vodnikov Slovenije. Namen obiska je bil ogled in izmenjava dobrih praks. Po vsem mestu so pred javnimi ustanovami in semaforji za pešce taktilne oznake za slepe in slabovidne. Dva muzeja sta povsem prilagojena invalidom, poleg tega so na gradu vgradili dvigalo za dostop do prvega nadstropja, medtem ko bodo v kratkem vgradili še dvigalo do drugega nadstropja. Dostop do gradu je omogočen tudi preko stopnic in gondole. V letu 2015 so za izboljšanje dostopnosti mesta namenili 120.000 EUR. Predstavili so jim prizadevanja MOV za izobraževanje turističnih vodnikov in drugih kadrov v turizmu za delo z osebami s posebnimi potrebami, česar v Salzburgu še ne omogočajo. Bili so hvaležni za izmenjavo mnenj, saj bodo odslej delali tudi na razvoju človeških virov. Okrepili so sodelovanje in jih povabili na konferenco za invalide MOV, na kateri bo Sabine Neusüß (področje za dostopnost) tudi predavala. Dogovorili so se tudi, da bi lahko pripravili delavnico, na kateri bi iskali možnosti za izboljšanje dostopnosti mest.

Na pobudo gibalno ovirane osebe so kupili prilagojeno kolo za invalide (tricikel), ki je na izposajo v TIC Velenje vsak dan (pon.- pet. od 7.-19. ure ter med vikendi od 9.-17. ure).

V okviru konference »Skupnost po meri invalidov« so v sodelovanju s turističnimi vodniki Slovenije pripravili prispevek na temo Senzorno ovirane osebe v turizmu.

Združenje multiple skleroze Slovenije, SAŠA podružnica Velenje je tako kot vsako leto tudi lani organizirala dvodnevni seminar za mlade. Težko pokretnim in nepokretnim članom omogočajo letovanje v skupinah v domu v Ankaranu, imajo tudi tedensko telovadbo po podružnicah. Poverjeniki so vse leto obiskovali težko pokretne in nepokretne člane, tiste, ki so v domovih za varstvo odraslih in ostale, ki so potrebovali pomoč. Udeleževali so se tako lokalnih dogodkov, predavanj, seminarjev in športnih tekmovanj kot tudi državnih.

Pod okriljem društva **VID-vseživljenjsko izobraževalno društvo Velenje** delujejo skupine starejših ljudi za samopomoč. Skupine vodijo prostovoljci – voditelji skupin, ki so za to posebej usposobljeni. Na našem področju skupine delujejo v Velenju, in sicer osem v Domu za varstvo odraslih Velenje za stanovalce doma in ena, ki jo sestavljajo članice iz različnih predelov Velenja. Skupaj z voditeljskim parom skupina šteje do dvanajst članov, praviloma starih nad 65 let. Mlajši člani skupin so večinoma

invalidi. Srečujejo se enkrat tedensko ob istem času in v istem prostoru. Temeljna dejavnost je pogovor. Vsebina pogovora so teme, ki udeležence povezujejo ter temelji na posredovanju lastnih izkušenj in življenjskih zgodb.

Integra Inštitut, Inštitut za razvoj človekovih potencialov, je v letu 2015 opravljal svojo strokovno ekspertno delo na področju zaposlitvene in poklicne rehabilitacije. Pri čemer je potrebno poudariti povečanje števila oseb z zdravstvenimi težavami, katerim podlaga je bila v nadaljnjih postopkih ocena invalidnosti, kot podlaga nadaljnjim postopkom zaposlitvene in poklicne rehabilitacije, izhajajoče iz zakonskih podlag (ZZRZI, ZPIZ).

Ker je inštitut tudi izvajalec **programa socialne vključenosti za invalide** z odločbo o nezaposljivosti, se je v preteklem letu uspešno izvajal tudi ta. Pri tem je potrebno poudariti, da gre še vedno za zaposlovalni program, delovni trening in krepitev delovnih veščin ter oblikovanja delovnih osebnosti. Vanj so vključeni predvsem mlajši odrasli - invalidi, stari med 21. in 38. letom, ki skozi rehabilitacijske postopke ohranjajo delovne in socialne veščine. Pomembno je poudariti, da je program prehodni, s poudarkom prehoda v redno plačano zaposlitev in ustvarjanje pogojev zaposlovanja za najbolj ranljivo skupino invalidov.

Rehabilitacijski vidik je tesno povezan z vsemi programi, ki jih pod okriljem inštituta izvajamo, tako s socialno varstveni programom **Centra HIŠA** – zavetišče za brezdomne, kot tudi s programom **Svetovalnica za otroke, mladostnike in starše**, ki sta se izvajala skozi vse leto.

V mesecu marcu so sodelovali na kongresu specialnih pedagogov v Portorožu, v mesecu maju na mednarodni konferenci v Speyer-ju (Nemčija) s predstavitvijo modela zaposlovanja invalidov v podpornem zaposlovanju, v mesecu juniju pa so s strokovnim referatom sodelovali tudi na EPALE kongresu v Udinah (Italija), kjer so predstavili modele uspešne integracije oseb s težavami v duševnem zdravju. Konec meseca junija se je zaključil mednarodni projekt Supported Employment (Podporno zaposlovanje), katerega iniciatorji in pobudniki so bili. Projektno partnerstvo sodeluje tudi pri pripravi novih podlag za nadaljevanje mednarodnega sodelovanja in partnerstva na tem področju. V mesecu septembru so bili povabljeni na Festival drugačnosti, ki se je več dni odvijal v Slovenj Gradcu. V mesecu oktobru, ob mednarodnem dnevu slepih, so v Vili Bianca organizirali dramsko predstavo slepe igralko, ki je navdušila številno občinstvo. V oktobru so v lokalni skupnosti, s sodelovanjem ZIZRS in GZS izvedli predstavitev projekta ZMOREMO. Na področju dela z invalidi in z osebami s posebnimi potrebami, so se povezali s Centrom za vzgojo in usposabljanje iz Velenja, s katerim že poteka dokaj uspešno povezovanje.

Kot pooblaščen izvajalci **izobraževanj na področju rehabilitacije in zaposlovanja**, so izvedli več strokovnih izobraževanj v različnih delovnih organizacijah, pri različnih delodajalcih. Pri prijavi mednarodnih projektov na področju izobraževanja odraslih so prav tako bili uspešni.

Zaradi vse težjega zaposlovanja najbolj ranljivih skupin invalidov, ki so zaradi svoje oviranosti ostajali med dolgotrajno brezposelnimi, so že v novo ustanovljenem zavodu **Zaposlitveni center GEA**, zaposlili prve invalide v zaščitni zaposlitvi. V preteklem letu so svojo dejavnost razširili, tako na področju zaposlovanja invalidov z odločbo o zaščitni zaposlitvi, kot vsebinsko, z zastavljenimi novimi smernicami razvoja in zaposlovanja. S svojimi storitvami priprave hrane so se uspešno integrirali v skupnost, ter bili predstavljeni v več medijih – od lokalnega časopisa, do video posnetkov in obiska ekipe »Pet zvezdic«. Zaradi svojega holističnega pristopa in koncepta, so bili v mesecu marcu povabljeni k sodelovanju priprave projekta CASYS, ki je bil v mesecu avgustu potrjen za dobo dveh let. Tako so se znašli v skupini inovativnih mladih »chefov« na področju kulinarike z družbeno odgovornostjo.

S svojimi storitvami so sodelovali na več prireditvah, konferencah, se predstavili managerjem ter večjim podjetjem na širšem regionalnem nivoju.

Gibalno ovirane osebe (invalidi na vozičkih) imajo prost vstop na dogodke v organizaciji **Festivala Velenje**. Na cvetličnem (maj) in jesenskem sejmu (oktober) ter na pomladnem BazArtu (junij) in

Pikinem BazArtu (september) so Varstveno delovnemu centru Ježek iz Velenja omogočili brezplačen najem stojnice za prodajo njihovih izdelkov. V programih Ustvarjalnih delavnic in Planinskega pohoda so nadaljevali in nadgradili sodelovanje Univerze za tretje življenjsko obdobje Velenje in Pikinega festivala Velenje.

Društvo Sožitje Velenje, medobčinsko društvo za pomoč osebam z motnjo v duševnem razvoju (OMDR), je v letu 2015 izvedlo niz programskih aktivnosti v cilju izboljšanja življenja OMDR in njihovih svojcev:

- Organiziran je bil štiridnevni družinski seminar v zdravilišču Debeli rtič, katerega se je udeležilo 70 članov društva.
- Organizirani so bili trije obiski kulturnih prireditev: koncert harmonikarja A. Sedovnika; glasbene predstave »Diaspora« in kino predstave v Celju. Povprečna udeležba je bila 20 članov.
- Organiziran je bil ogled rokometne tekme RK GORENJE (11 članov)
- V okviru rehabilitacijske dejavnosti so porabili 360 vstopnic za bazene v Termah Topolšica
- V okviru rekreativne dejavnosti je bilo organiziranih 10 srečanj »bowling in pikado«. Povprečna udeležba je bila 17 članov/obisk.
- V sodelovanju s PK Velenje se je 11 članov društva udeležilo plavalnega mitinga Specialne Olimpijade Slovenije v Mariboru.
- Izobraževalna dejavnost je obsegala 2 predavanji (socialni transferji in zdrava prehrana) ter 2 ekskurziji (kobilarna Lipica in Stara Ljubljana)
- V okviru društvene dejavnosti je bilo organizirano tradicionalno prednovoletno srečanje družin (120 udeležencev) ter obiski družin na domu, v katerih OMDR niso vključeni v nobeno obliko institucionalnega varstva ali izobraževanja (14 družin).

3. DOSTOPNOST GRAJENEGA OKOLJA, INFORMACIJ IN PREVOZOV

Urad za komunalne dejavnosti MOV skrbi za urejene ceste in druge prometne površine. V lanskem letu so obnovili dvajset odsekov cest v skupni dolžini skoraj 12 kilometrov. Prav tako se je končala obnova Jenkove ceste, v sklopu katere so bili obnovljeni tudi pločniki ob cesti. Vsi pločniki, ki se gradijo, so široki vsaj 1,2 metra, večinoma pa 1,6 metra. Obstoječe pločnike, ki so preozki, se trudijo, v kolikor je to v prostoru mogoče, rekonstruirati v širini vsaj 1,2 metra. Koncesionar za ceste, podjetje PUP Velenje d. d. je dosledno skrbel za redno letno in zimsko vzdrževanje cest.

Pri Vrtcu Najdihojca so uredili dve klančini. Nove klančine so bile urejene tudi na pločniku proti pokopališču v Pesju. Pločnik in klančina mimo bloka Jenkova 9 sta bila urejena v sklopu sanacije Jenkove ceste v letih 2014 in 2015. Testirali so odsevni rumeni trak, s katerim nameravajo letos označiti prvo in zadnjo stopnico na najbolj prometnih stopniščih v mestu. Na novo so postavili kovinsko ograjo ob stopnišču, ki vodi iz Kardeljevega trga proti cesti mimo Nakupovalnega centra Spar.

Pri zagotavljanju pretočnosti prometa se MOV opira na izdelano prometno študijo za obdobje 2006-2016 v kateri so predvidene širitve in ureditve prometnic zaradi povečanja in sprememb prometnih tokov. Vzdrževalec prometnic zagotavlja prevoznost in pretočnost cest skladno z obveznostmi, ki jih nalaga zakonodaja in koncesijska pogodba. Informacije o voznem redu so na vsakem avtobusnem postajališču, na spletni strani MOV pod rubriko LOKALC, tudi aplikacija GUTS z ažurnimi informacijami o času prihodov na avtobusne postaje in na spletni strani avtobusnega prevoznika Izletnik Celje. Dva LOKALCA sta prirejena z rampo za vstopanje in izstopanje invalidov. Na urnikih voženj je označen čas vožnje LOKALCA z invalidskim znakom.

Pločnik na Lipo bo predvidoma zgrajen v letošnjem letu, sočasno z obnovo ceste na Lipo.

V minulem letu so postavili dve klopi in sicer eno na avtobusni postaji pri Restavraciji Jezero, drugo pa pri avtobusnem postajališču APS. Prav tako so postavili koše za smeti na novih lokacijah: v Podkraju pri pokopališču, na Kardeljevem trgu, ob Paki pri Supernovi, pri avtobusni postaji pri Restavraciji Jezero in pri spomeniku v Pesju.

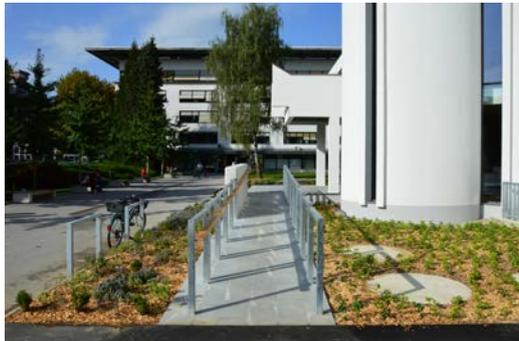
MOV je lani izvedla zaris 4 parkirnih mest v Garažni hiši Mercator, enega na parkirišču pri Kinta Kuntah ter nova parkirišča v sklopu ureditve Modrih con Gorica.

V **KS Škale Hrastovec** so za Gasilnim domom Škale oktobra uredili zaris dveh parkirnih prostorov za invalide in postavili ustrezno vertikalno signalizacijo.

Pred **OŠ Gorica** so označili parkirno mesto za invalide.

V **Službi za razvojne projekte in gospodarstvo MOV** pri obnovi objektov skrbijo, da so le-ti dostopni vsem osebam. Prenovljeni **Vila Rožle in Galerija Velenje** omogočata po prenovi dostop v notranjost objektov tudi invalidom. V obeh objektih in v prenovljenem **PC Standard** so urejena stranišča za invalide. V Galeriji Velenje je nameščeno še dvigalo, ki omogoča invalidom dostop do vseh etaž.

V **Uradu za urejanje prostora MOV** je pri izdelavi sprememb in dopolnitev obstoječih prostorskih aktov MOV in pri izdelavi novih prostorskih aktov, vedno posebna skrb namenjena invalidom, predvsem pri prostorskih rešitvah, odstranitvi ovir za invalide zaradi boljše mobilnosti invalidov ter pri izboljšanju bivalnih pogojev za vse občane MOV in s tem tudi za naše občane – invalide. V vseh odlokih o prostorskih aktih MOV se že leta in leta trudijo, da vsa ta zakonsko predpisana določila glede odstranjevanje ovir za invalide vgrajujejo tudi v občinske odloke o prostorskih aktih. To nameravajo tudi v naslednjih letih.

Služba za zaščito in reševanje, ožje dele občine in premoženje: MOV je 31. avgusta 2015 pridobila uporabno dovoljenje za izgrajena neprofitna stanovanja s pokritimi parkirnimi mesti v PSO

Gorica Velenje. Gradnjo stanovanj sta financirala MOV in Stanovanjski sklad Republike Slovenije. Vsakemu stanovanju pripada v pokriti garaži Goriška 50, Velenje po eno invalidsko parkirno mesto. V objektu Goriška 52, 52a in 52b Velenje je bilo pridobljenih 18 neprofitnih najemnih stanovanj, od tega je bilo 11 stanovanj dodeljenih invalidom in starejšim, ki so bili uvrščeni na veljavno prednostno listo za dodelitev in seznam za zamenjavo neprofitnih stanovanj v najem. Tako smo rešili vse tovrstne stanovanjske probleme. Preostalih 7 praznih stanovanj bo dodeljenih invalidom in starejšim v letu 2016 na podlagi nove prednostne liste.

V objektu Kopališka 3 – Dom borcev in mladine se je uredilo stranišče za invalide. V letu 2016 se bo nabavila še dvizna ploščad za invalide, ki bo omogočala dostop do teh stranišč.

V **Medobčinski inšpekciji, redarstvu in varstvu okolja** so redno izvajali nadzor nad upravičenostjo parkiranja vozil na parkirnih mestih za invalide. V kolikor parkirano vozilo ni bilo primerno označeno, se je dosledno ukrepalo. V primerih poškodovane ali nepopolne prometne signalizacije se je o tem obvestilo pristojne službe, katere so nepravilnosti odpravile. Ena od kontinuiranih nalog je bilo tudi spremljanje in ukrepanje v primeru parkiranja na prehodih za pešce, na pločnikih ... Zoper parkiranje na pločnikih, pešpoteh, kolesarskih poteh na Gorici se od odprtja garažne hiše tudi kaznuje. Naloge medobčinskega redarstva iz področja prometa so kontinuirane in potekajo ves čas.

V **Izletniku Celje** so v preteklem letu nadaljevali z izvajanjem ukrepa dostopnosti invalidnim osebam do javnega avtobusnega prometa. Dostop na postajališče so omogočili osebam na invalidskih vozičkih z delno odstranitvijo ograje. V brezplačnem mestnem prometu zagotavljajo z dvema avtobusoma tudi prevoz invalidnim osebam, z dostopom na avtobus z invalidsko rampo. Na avtobusni postaji imajo izobešen vozni red tako, da je viden in dostopen invalidnim osebam z zmanjšano mobilnostjo. Izvedli so usposabljanje uslužbencev, ki prihajajo v osebne kontakte s potniki, da bodo znali pravilno ravnati in nediskriminatorno obravnavati invalidne osebe. V naslednjem obdobju planirajo tudi usposabljanje vseh voznikov. V podjetju je zaposlenih 300 delavcev, od tega 20 invalidov.

V **Lekarni Velenje** so že izvedli vse ukrepe iz Programa za izboljšanje življenja invalidov v MOV od 2014 do 2017. Določeni ukrepi so njihova stalna naloga, kot ta, da v vseh lekarnah omogočajo dostop gibalno oviranim osebam. V Lekarni Center, Lekarni Cankarjeva in Lekarni Kersnikova so nameščeni zvonci, ki jih lahko pacienti uporabijo v primeru, da težje vstopajo v lekarno.

Festival Velenje je v preteklem letu uredil rampo za invalide na zadnjem – službenem vhodu v Dom kulture, tako lahko invalidi nemoteno dostopajo tudi do predprodaje vstopnic.

4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

V **Vrtec Velenje** so vključeni otroci s posebnimi potrebami, ki so gibalno ali drugače ovirani. V ta namen so poskrbeli za nakup primerne opreme in didaktičnih sredstev, omogočajo pa jim tudi strokovno pomoč specialnega pedagoga, surdopedagoga, logopeda, socialnega pedagoga in svetovalnega delavca. V vrtec sta vključena dva otroka, ki potrebujeta spremljevalko, kar so jima tudi omogočili.

Na **Osnovni šoli Šalek** so svoje dejavnosti usmerili v ozaveščanje učencev in ostalih udeležencev vzgojno izobraževalnega procesa o potrebah oseb s posebnimi potrebami, o pomenu vključenosti le teh v družbo in o sprejemanju drugačnosti. Učencu, ki je gibalno oviran, so prilagodili pouk v prostorih, v katere lahko nemoteno dostopa. Redno vzdržujejo in servisirajo stopniščni vzpenjali, staršem pa omogočajo nemoteno parkiranje pred šolo. S starši, ki spadajo v kategorijo gluhih in naglušnih, dobro sodelujejo, komunikacija poteka preko tolmačke znakovnega jezika. Pri urah oddelčnih skupnosti so se učenci o tej tematiki pogovarjali, sodelovali pa so tudi na natečaju »Velenje prijazno invalidom«, kjer so z likovnimi izdelki in kratkim filmom uspešno prikazali, da se

osebe s posebnimi potrebami dotikajo vseh nas, nas bogatijo in so enakovredni partnerji v vseh življenjskih okoliščinah.

Na **Osnovni šoli Antona Aškerc** so v lanskem šolskem letu izvajali vsebine na to tematiko in sicer:

- ure oddelčne skupnosti,
- pouk biologije v 8. razredu – poškodbe, zaradi katerih lahko kot posledica nastane invalidnost,
- likovni natečaji »Velenje po meri invalidov«,
- s strani parkirišča pri stranskem vhodu v šolo so uredi klančino za dostop v šolo.

Trenutno njihove šole ne obiskuje noben invalidni učenec, prav tako ni invalidne osebe med starši.

Na **Osnovni šoli Mihe Pintarja Toleda** so poleg vsebin, ki jih vključujejo v obvezni program, izvedli delavnico in predavanje gibanja Še vedno vozim – vendar ne hodim.

Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje omogoča starejšim in invalidom vseživljenjsko učenje, zdravo življenje, spodbujanje aktivnega kulturnega delovanja, s ciljem ponovnega vključevanja starejših v aktivno družbo in s poudarkom na medgeneracijskem sodelovanju. V programu združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki delujejo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjave znanja, izkušenj in druženja. Dejavnosti potekajo pod vodstvom usposobljenega mentorja, po v naprej dogovorjenem izobraževalnem programu. Univerza se s prostovoljnim delom vključuje tudi v občinske in republiške projekte, ki vplivajo na izboljšanje kakovosti življenja v lokalnih okoljih. Med člani univerze je veliko invalidov, ki v teh aktivnostih iščejo predvsem samopotrditve v smislu pridobljenih znanj in ohranjanja psihofizičnih sposobnosti. Univerza na ta način omogoča integracijo invalidov v vse oblike življenja v lokalnem okolju.

Knjižnica Velenje že vrsto let sodeluje s Centrom za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje. Njihovim varovancem nudijo različne oblike bibliopedagoškega dela (pravljичne ure, vodstvo po knjižnici, sodelovanje pri Pikini bralni znački in projektu Rastem s knjigo...). Večkrat pa se v knjižnici predstavljajo tudi s svojimi izvirnimi izdelki (razstave).

Lani so okrepili sodelovanje z Društvom Bravo, podružnico Velenje (društvo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami). V sodelovanju z njimi so organizirali predavanje Dušice Kunaver, Učim se učiti. Na otroškem oddelku so pripravili sezname leposlovnega gradiva, ki so primerni za otroke z motnjami branja (dislektike). Vso leposlovno gradivo za otroke so opremili s posebnim znakom, ki bo olajšal iskanje primerne gradiva.

Nabavili so nekaj osnovnih pripomočkov za slabovidne, in sicer lupe z različnimi povečavami, ki si jih uporabniki lahko tudi izposodijo. Leposlovno gradivo za odrasle z večjim tiskom (romane, kratko prozo) so opremili s piktogramom lupa, kar omogoča slabovidnim in starejšim uporabnikom lažje iskanje. Uredili so kotiček za branje z dodatno osvetlitvijo. Ker se ljudje z okvaro vida (slepi, slabovidni) pogosto izogibajo socialnim stikom, si želijo vzpostaviti njim prijetno okolje, v katerem bi se družili in dobro počutili. V ta namen so pričeli izvajati bralni krožek Moč branja. Namenjen je vsem odraslim, še posebej ranljivim skupinam, kot so slepi, slabovidni, odrasli s specifičnimi težavami ipd. Srečujejo se enkrat mesečno.

V okviru projekta Knjižnica slepih in slabovidnih so v aprilu gostili razstavo Svet drugačnih občutenj, ki so jo pripravili na Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije v sodelovanju s Knjižnico slepih in slabovidnih (KSS), in ob njeni otvoritvi še dogodek, Znani Slovenci berejo. Tako so se povezali tudi z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Celje. Razstavo so si z zanimanjem ogledali številni uporabniki. Z mesecem novembrom se je projekt KSS zaključil, toda sodelovanje s KSS se bo nadaljevalo. V okviru Združenja splošnih knjižnic Slovenije so bili povabljeni tudi k izvajanju dveh

pilotnih projektov, ki se bosta po zaključku projekta KSS nadaljevala. Prvi se nanaša na vsebinski del, ki so ga že začeli izvajati, z bralnim krožkom Moč branja. Drugi del pa se nanaša na izposojlo zvočnic, katere bi jim omogočila KSS. Dogovori glede drugega dela še potekajo.

V letu 2016 bi želeli knjižnico še dodatno opremiti s prilagoditvami za slepe in slabovidne. Zasnovo prilagoditve je že pripravila arhitektka, Andreja Zapušek Černelč, realizacija pa bo odvisna od finančnih sredstev.

Sodelujejo tudi z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Velenje, ki se predstavljajo v knjižnici z razstavami in različnimi dogodki. V knjižnici imajo tudi slušno zanko, s katero omogočajo osebam z okvaro sluha spremljanje prireditve in lažjo komunikacijo.

Že pet let izvajajo bralne urice v domovih za starejše, v Topolšici in Velenju. Čajanke potekajo enkrat mesečno.

Izvajajo tudi dostavo gradiva na dom. Namenjena je vsem uporabnikom, ki zaradi invalidnosti, starosti ali težje bolezni, s težavo pridejo do knjižnice.

Središče za samostojno učenje in Svetovalno središče na **Ljudski univerzi Velenje** invalidi redno obiskujejo. Prvo je namenjeno sodobnim oblikam samostojnega učenja. Ima vso potrebno multimedijsko opremo, ki omogoča učinkovito samostojno učenje. Svetovalno središče pa je namenjeno vsem odraslim, ki potrebujejo informacije ali nasvet pred vključitvijo v izobraževanje, med potekom izobraževanja in ob zaključku izobraževanja. Svetovalka brezplačno, nepristransko, zaupno, in celovito svetuje ter informira o vseh izobraževalnih možnostih za odrasle v širšem lokalnem okolju. Uporaba gradiv in učne tehnologije v centru je brezplačna in na voljo od 8. do 20. ure. Za svetovanje in pomoč pri uporabi učne tehnologije je na voljo informatorka.

5. DELO, ZAPOSILITEV, MATERIALNA IN SOCIALNA VARNOST

Na **Uradu za delo Velenje** (MO Velenje, občini: Šoštanj in Šmartno ob Paki) je bilo konec decembra 2015 prijavljenih 362 brezposelnih oseb s statusom invalidnosti ali 7,9 % manj kot v decembru 2014. V evidence pa se je na novo prijavilo v letu 2015 160 brezposelnih invalidov. Povečana motivacija, aktivacija, individualizirani pristop in informiranje oseb s statusom invalidnosti je pripomogel k večjemu vključevanju le-teh v ukrepe aktivne politike zaposlovanj (javna dela in zaposlitve). Z ukrepi in poglobljenim osebnim pristopom se je posledično znižala brezposelnost invalidnih oseb za 40 oseb. V strukturi prijavljenih invalidov je bilo največ delovnih invalidov, ostali pa so imeli status invalida priznan po drugi zakonodaji (invalidi po ZZRZI, ZUZIO, invalidne osebe s priznano telesno okvaro ...). Največ brezposelnih invalidov je bilo starih nad 50 let (214) in brezposelnih zaradi stečaja ali tehnološki presežki (94).

V okviru svoje redne dejavnosti je Zavod izvajal naslednje storitve:

- posredovanje invalidov na ustrezna in primerna prosta delovna mesta in sočasno sodelovanje z invalidskimi podjetji;
- informiranje strank s statusom invalidnosti o možnostih vključevanja v ukrepe aktivne politike zaposlovanja;
- nudenje podpore in psihosocialne pomoči strankam;
- invalidne osebe, ki jim je bila priznana pravica do zaposlitvene rehabilitacije po ZZRZI je Zavod vključeval v storitve zaposlitvene rehabilitacije (v predhodno rehabilitacijsko obravnavo in nadaljnjo vključitev v storitve zaposlitvene rehabilitacije) k koncesionarjem in sicer:
 - o Integra Inštitut za razvoj človeških virov Velenje;
 - o Zavod RUJ Nazarje;
 - o Racio d.o.o. Celje (za gluhe in naglušne invalide);

- o URI Soča Ljubljana (za slepe in slabovidne).

Osebe s statusom invalidnosti z dodatnimi zdravstvenimi omejitvami in težavami so vključili v zdravstveno zaposlitveno svetovanje predvsem zaradi preverjanja zmožnosti vključevanja, smiselnosti ponovne predstavitve na invalidski komisiji in zmožnosti nadaljnje vključitve v storitve zaposlitvene rehabilitacije.

Delodajalci, ki so zaposlili invalide v letu 2015 so lahko koristili spodbude, ki so veljale za brezposelne osebe. V letu 2015 se je največ brezposelnih oseb (26 vključitev) s statusom invalidnosti vključilo v ukrep javnih del. Preko programa javnih del je bilo omogočeno sofinanciranje stroškov zaposlitve brezposelnih pri neprofitnih delodajalcih. V programe Aktivne politike zaposlovanja je bilo v letu 2015 vključenih 35 brezposelnih invalidov.

Tako se je v letu 2015 s skupnimi močmi zaposlenih na ZRSZ, s pomočjo poglobljenega zaposlitvenega svetovanja, koriščenjem aktualnih ukrepov aktivne politike zaposlovanja zaposlilo 109 invalidnih brezposelnih oseb.

Zaposlitveni center GEA je v preteklem letu zaposloval 8 oseb.

V **Vrtcu Velenje** je bilo lani zaposlenih 6 invalidnih oseb, 4 za polovičen čas. Pet invalidov dela z otroki bodisi v podaljšanem varstvu bodisi polovičen delovni čas z upoštevanjem vseh omejitve, ki jih imajo kot invalidi.

Strokovna sodelavka na socialnem področju, skupaj s sodelavkami različnih strok **Premogovnika Velenje**, celostno obravnava invalidne osebe in skupaj z njimi ter menedžmentom soustvarja optimalne rešitve za obravnavanega. Poleg tega organizirajo psihološko svetovanje oz. osebno psihološko pomoč in opravljajo preventivne ukrepe v okviru različnih programov: za znižanje nezdgod pri delu, za znižanje bolniškega staleža, za krepitev kostno-mišičnega sistema, program preventivne rekreacije in zdravstvene preventive. Za produktivno zaposlitev invalidov Premogovnik Velenje usposablja invalide s praktičnim delom na konkretnem delovnem mestu, omogoča in financira različne izobraževalne oblike in prilagaja že obstoječa delovna mesta invalidnim delavcem. Premogovnik Velenje je ustanovitelj invalidskega podjetja HTZ, kjer se zaposlujejo v glavnem invalidi, za katere ni mogoče zagotoviti ustreznega dela v okviru Premogovnika. Med njihove naloge spada tudi organizacija seminarjev za vodilne delavce in mentorje za delo z invalidnimi osebami v Premogovniku Velenje, v okviru katerega deluje Aktiv invalidov in sodelovanje z različnimi institucijami: z Zavodom za zaposlovanje, Zavodom za zdravstveno zavarovanje, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, izobraževalnimi institucijami, s Centrom za rehabilitacijo invalidov Celje, z Inštitutom Integra in drugimi.

Na **Ljudski univerzi Velenje** so bili lani preko javnih del zaposleni trije invalidi.

6. VERA IN DUHOVNA OSKRBA

Verske ustanove, invalidske organizacije in društva zagotavljajo dostopnost do duhovne oskrbe in spodbujajo enake pravice do veroizpovedi ne glede na vrsto invalidnosti. Poleg tega je njihova redna naloga skrb za dostopnost do cerkvenih objektov ter zagotavljanje ustreznih arhitekturnih rešitev v okviru prihodnjih sanacij in/ali rekonstrukcij cerkvenih objektov.

7. VKLJUČENOST INVALIDOV V OBLIKOVANJE POLITIKE IN NAČRTOVANJE INVALIDSKEGA VARSTVA

V Republiki Sloveniji so zagotovljene možnosti svobodne oddaje volilnega glasu s tem, da se zagotovijo prilagojena volilna mesta za gibalno ovirane osebe. Poleg tega pravočasno obveščajo o dostopnih voliščih v skladu z veljavno zakonodajo.

Invalide spodbujamo in jim omogočamo sodelovanje pri pripravi občinskih dokumentov, ki se tičejo področja invalidov. Invalidska društva so vedno vabljena k sodelovanju pri pripravi programov za izboljšanje življenja invalidov v MOV. Nazadnje so sodelovali pri pripravi Programa za izboljšanje življenja invalidov MOV za obdobje 2014-2017.

8. AKTI OBČINE, KI UREJAJO VPRAŠANJA ZA URESNIČEVANJE PRAVIC INVALIDOV

Invalidi se vključujejo v pripravo občinskih aktov, ki se nanašajo na vprašanja invalidov.

Na MOV izpolnjujemo določila Zakona o javnem naročanju pri javnih razpisih tako male kot tudi velike vrednosti ali zgolj pri zbiranju ponudb. 19. člen Zakona o javnem naročanju pravi:

»(1) Naročnik mora v primeru oddaje pridržanega javnega naročila ob izpolnjevanju vseh razpisanih pogojev izbrati ponudnika, ki izkaže status invalidskega podjetja ali zaposlitvenega centra, v skladu z določbami Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 100/05 – UPB1, v nadaljnjem besedilu: ZZRZI-UPB1) in katerega ponudbena cena oziroma ekonomsko najugodnejša ponudba ni višja kot 5% ponudbene cene najugodnejšega ponudnika, ki ni invalidsko podjetje ali zaposlitveni center, pri čemer morajo podizvajalci izpolnjevati enake pogoje iz tega člena.

(2) Če naročnik na način iz prejšnjega odstavka nadomestno izpolnjuje kvoto, mora pri tem upoštevati tudi določbe 64. člena ZZRZI-UPB1. Naročnik, ki namerava oddati javno naročilo po tem členu, je to dolžan navesti v objavi javnega naročila in v razpisni dokumentaciji.

(3) Naročnik, ki namerava oddati javno naročilo po tem členu, je to dolžan navesti v objavi javnega naročila in v razpisni dokumentaciji.«

9. MATERIALNA, FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA DELOVANJU INVALIDSKIH ORGANIZACIJ IN POSVETOVANJE PRI ODLOČANJU O INVALIDSKIH ZADEVAH

V MOV deluje Svet za invalide, ki ima nalogo opozarjanja in podajanja pobud za odpravo vseh vrst ovir in nefunkcionalnih rešitev v grajenem in družbenem okolju ter informiranja javnosti o aktivnostih in problemih, s katerimi se soočajo invalidi.

V preteklem letu je MOV sofinancirala programe in projekte 18 invalidskim društvom v višini od 170,72 EUR do 1.221,85 EUR na društvo.

MOV nudi invalidskim organizacijam in društvom uporabo prostorov oz. večnamenskih dvoran v občinski lasti za namen prireditev, okroglih miz in predavanj s področja invalidnosti. Poleg tega MOV sofinancira programe in projekte s področja invalidskega varstva: izpolnjevanje zakonskih obveznosti lokalne skupnosti ter spodbujanje in podpora dodatnim programom s področja invalidskega varstva.

10. SPREMLJANJE IN UGOTAVLJANJE UČINKOV SPREJETIH UKREPOV ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

Člani Sveta za invalide MOV spremljajo učinke sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami.

11. ZAKLJUČEK

Vsako leto izvedemo številne dogodke, aktivnosti in ukrepe za izboljšanje življenja invalidov v naši občini. S tem tempom bomo nadaljevali tudi v prihodnje. V letu 2016 bomo organizirali okroglo mizo Prehod mladih s posebnimi potrebami na trg dela, na kateri bodo sodelovali predstavniki izobraževanja, poklicne rehabilitacije, delodajalcev in starši. Pripravili bomo brošuro s pravicami slepih in slabovidnih v brajici in enostavnem jeziku. Brošuro bomo prilagodili lokalnem okolju in bo namenjena občankam in občanom MOV. V drugi polovici leta bomo organizirali četrto konferenco Skupnost po meri invalidov.

Invalide bomo vključili v sodelovanje na medgeneracijskem festivalu 2016, kjer bodo lahko sodelovali na teku starejših in aktivnostih na stojnicah. Organizirali bomo predavanja na teme: rak debelega črevesa in spremljajoče težave, možganska kap in dejavniki ter nujna stanja v zdravstvu. Nadaljevali bomo z ustanavljanjem mobilnega paliativnega tima in tečajem za družinske oskrbovalce svojcev. Redno se bo sestajal Svet za invalide MOV, ki bo predlagal aktivnosti in sproti reševal težave, na katere bodo opozarjali občani.

12. PRILOGA

Spodnja tabela vsebuje devet ukrepov iz Programa za izboljšanje življenja invalidov v MOV za obdobje 2014-2017, ki so bili izvedeni v letu 2015. Poleg navedenih ukrepov vsebuje program tudi redne naloge, katere so podjetja, zavodi, institucije in društva začeli izvajati že pred sprejetjem programa in jih bodo izvajali v prihodnje. Le-teh je v programu sto triinosemdeset in so opisane v zgornjih poglavjih.

Tabela z ukrepi iz Programa za izboljšanje življenja invalidov v MOV za obdobje 2014-2017, ki so bili izvedeni v letu 2015

- 1 Specialistična obravnava otrok in mladostnikov s kombiniranimi oviranostmi
»Črni bar« - program osveščanja in socialno-izkustvenega učenja o oviranostih slepih in slabovidnih oseb.
- 2 Delovno-izkustveni prostor je namenjen tako obiskovalcem (mala, kontrolirana skupina), kot prikazu veščin slepih in slabovidnih oseb.
- 3 Dnevni center za osebe s težavami v duševnem zdravju
- 4 Predavanja o pravicah invalidov z okvarami sluha in pravicah pri nabavi slušnih aparatov ali natis zgibank o pravicah.
- 5 Nalepke z navodili za slušne zanke v prostorih z indukcijsko zanko
- 6 Predavanja po šolah o gluhoti, znakovnem jeziku, tehničnih pripomočkah

7 Izgradnja 15 neprofitnih najemnih stanovanj, prilagojenih gibalno oviranim, v stanovanjski soseski PSO Gorica Velenje

8 Oddaja stanovanja, prilagojenega invalidnim osebam

9 Usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov in zaposlenih v TIC-u in muzejih za delo z osebami z motnjo v duševnem razvoju

Pripravila:

Katja Remic Novak, univ. dipl. med. kom.
strokovna delavka Urada za družbene dejavnosti MOV

Valter Golob,
predsednik Sveta za invalide MOV